

NAWROCKI WŁADYSŁAW (1891-1940)

Urodził się 8 maja 1891 roku w Krotoszynie, w rodzinie krawca Jana i Michaliny z Poplewskich. Ukończył 6-klasową szkołę ludową i 3-letnią szkołę zawodową, doksztalającą. Uczył się kucierstwa. W latach 1908-1912 był członkiem Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”. Z czasem został członkiem zarządu, sekretarzem i zastępcą naczelnika gniazda. W 1910 roku brał udział w zlocie grunwaldzkim w Krakowie jako sztandarowy, gdzie pojawili się Polacy ze wszystkich zaborów. 1 października 1912 roku wcielony został do armii i skierowany do 155. pułku piechoty niemieckiej w Ostrowie, 1 marca 1917 roku przeniesiono go do 5. batalionu taborów w Poznaniu. Od 1 czerwca 1918 roku służył w 586. kolumnie taborów na froncie zachodnim. 23 grudnia, po powrocie do Poznania, kolumnę przejęła Rada Żołnierzy.

Dzień później został zwolniony z wojska, wrócił do Krotoszyna. Wstąpił do Straży Ludowej, uczestniczył w oswoobodzeniu miasta (1 stycznia 1919 roku) i Zdun (3 stycznia), organizował drużyny Straży w miasteczkach i wsiach powiatu. Od 1 marca 1919 roku był na stanowisku szefa sztabu. 1 maja przeniesiono go do 3. batalionu Obrony Krajowej i mianowany adiutantem, Od 9 maja upoważniony był do noszenia odznak podporucznika. 4 lipca dekretem Komisarjatu Naczelnej Rady Ludowej, mianowany został oficjalnie podporucznikiem piechoty. Od kwietnia 1920 roku był na froncie północno-wschodnim, odznaczył się w bojach o Postawy (1-2 czerwca), Juszniewice koło Głębockiego (3 czerwca), pod Gancarzami (10 czerwca) i w krwawej bitwie nad Autą (4-6 lipca). Objął dowództwo 11. kompanii, gdy jej dowódca zginął, z rozbitkami z różnych oddziałów stawiał opór kawalerii rosyjskiej, aby umożliwić odwrót własnych oddziałów. 4 lipca 1920 roku dostał się do niewoli. Osadzono go w obozach w Samarze nad Wołgą i w Moskwie. Po podpisaniu 24 lutego 1921 roku polsko-rosyjskiego układu o repatriacji i 18 marca traktatu pokojowego, powrócił z niewoli 1 czerwca 1921 roku poprzez obóz odbiorczy w Baranowiczach i obóz izolacyjny w Dęblinie.

27 czerwca 1921 roku ponownie znalazł się w swoim pułku. Od 1 września był dowódcą kompanii broni specjalnych, a po kursie dla młodszych oficerów w Szkole Podchorążych Piechoty w Warszawie mianowany został 3 maja 1922 roku porucznikiem piechoty ze starszeństwem od 1 czerwca 1919 roku. Służył w pułku na stanowiskach młodszego oficera kompanii, dowódcy kompanii, dowódcy kadry instruktorskiej, czasowo był instruktorem w Centralnej Szkole Policji w Grudziądzu i na kursie dla oficerów rezerwy w Częstochowie oraz dowódcą kompanii szkolnej w szkole podoficerów zawodowych DOK IV w Skierniewicach. 1 stycznia 1929 roku otrzymał awans na kapitana i przeniesiony został do Korpusu Kadetów nr 3 w Rawiczu na stanowisko wykładowcy. W październiku 1933 roku otrzymał przydział do 3. batalionu 55. pułku piechoty w Rawiczu na sta-

nowisko dowódcy 8. kampanii. W 1936 roku przeniesiono go do rezerwy. Niebawem objął stanowisko komendanta powiatowego Urzędu Przysposobienia Wojskowego i Wychowania Fizycznego w Gostyniu.

W końcu sierpnia 1939 roku został zmobilizowany do 56. pułku piechoty i skierowany do ośrodka zapasowego 25. Dywizji Piechoty w Kielcach. Tutaj zbierał się 154. pułk piechoty, w skład którego weszły bataliony zapasowe 56. pułku piechoty, sformowane jako 3. batalion pułku. 4 września część batalionu 56. pułku piechoty odjechała do Sandomierza i wycofywała się z Grupą „Sandomierz” oraz Armią „Kraków” w rejon między Rawą Ruską i Lwowem. Tam dostali się wszyscy do niewoli. Tego samego dnia inna część wymaszerowała z Kielc, kierując się na Annapol (most na Wiśle) i Kraśnik do Chełma, tutaj z ośrodków zapasowych i rozbitych jednostek formowano nowe oddziały i wycofywano je za Bug, w kierunku Włodzimierza Wołyńskiego, Łucka i Równego. W tych rejonach dostały się one do niewoli. 3. batalion 154. pułku piechoty 4 września wieczorem, po kolejnym ataku bombowym na Kielce, wymaszerował w kierunku północnym z zadaniem zorganizowania obrony przed atakującymi niemieckimi dywizjami lekkimi. W walkach 6-7 września został zniszczony, a rozproszone grupy żołnierzy w części rozeszły się, w części przedostały na Lubelszczyznę i zostały włączone do wycofujących się jednostek polskich, walczących z nacierającymi Niemcami. Po 26 września dostał się do niewoli w nieznanych okolicznościach. Został osadzony w obozie w Kozielsku, skąd do żony dotarł jeden list. Z obozu wywieziono go do UNKWD w Smoleńsku na podstawie listy dyspozycyjnej nr 040/3 poz. 74 z 20 kwietnia 1940 roku i zastrzelony w lesie katyńskim. Odznaczony był Krzyżem Srebrnym Orderu Virtuti Militari (nr 5312), srebrnym Krzyżem Zasługi i Medalem Dziesięciolecia Odzyskanej Niepodległości.

W 1931 roku ożenił się z Melanią Biskupską z domu Kasior.

CAW Ap 2097+3038+3983, VM 60-5087; A. Moszyński, *Lista katyńska*, Londyn 1982, s. 133; *Wojskowe aspekty powstania wielkopolskiego 1918-1919*, Poznań 1985, s. 363; P. Bauer, J. Zielonka, *Żołnierska droga przez mękę*, Kościan 1990, s. 25, 48 (mylne info!), 51; *Pamiętniki znalezione w Katyniu*, Paris 1990, s. 148; J. Tucholski, *Mord w Katyniu*, Warszawa 1991, s. 175; „Wojskowy Przegląd Historyczny” 1991, nr 1, s. 367; *Kawalerowie Virtuti Militari*, T. 2. Cz. 2, Koszalin 1993, s. 149-150, 279 (fot.); W. Śmigielski, *Gostyńska lista katyńska*, „Gazeta Gostyńska” 1994, nr 19, s. 33; *Rozstrzelani w Katyniu*, Warszawa 1995, s. 165; *Księga pochowanych żołnierzy*, Pruszków 1996, s. 254; G. Łukomski, B. Polak, A. Suchcitz: *Kawalerowie Virtuti Militari*, Koszalin 1997, s. 242; *Pamięci bliskich*, Olsztyn 1998, s. 35-36 (fot.); *Kawalerowie Virtuti Militari w mogiłach katyńskich*, Warszawa 2000, s. 202 (fot.); *Katyń: księga cmentarna*, Warszawa 2000, s. 423 (fot.); W. Śmigielski: *Władysław Nawrocki*, „Rodowód” 2004, nr 6, s. 17 (fot.), 18; Informacje bratanicy Marii Nawrockiej z Olsztyna; W. Śmigielski, *Mieszkańcy Gostynia i okolic w mogiłach katyńskich*, Gostyń 2015, s. 75-76.